

UN PAÍS DE PARAULES

Els estrats profunds de l'imaginari de Sòria

El títol d'Arqueologia' aporta tot un ventall d'indicis

FRANCESC CALAFAT | 13 FEB 2013 - 20:16 CET

Archivado en: Literatura catalana Comunidad Valenciana Libros Literatura España Cultura

L'escriptor Enric Sòria.

Enric Sòria escriu i publica la seua poesia amb comptagotes. És un poeta sense presses, que pesa amb rigor els versos i només els dona per conclosos quan ja esdevenen imprescindibles en el seu imaginari poètic. Diem això perquè entre el dens *Instant etern*, del 1999, i *Arqueologia* han passat ben bé tretze anys. Tota una eternitat que justifica, per bé que es mantinga la seua empremta, que hi apareguen nous cercles i neguits. Si en el llibre precedent es respirava amplitud i obertura, tot i una mirada cada vegada més escèptica, en què per a la vida i el vers “no hi ha respir / ni tan

sols a saber-ho”; ara, en canvi, el perímetre s'estreny i el poeta se sent més a la intempèrie: Déu és absent i la vida és un desert multiplicat on no hi ha cap altra possibilitat que la solitud de l'home, si més no en un cert sentit, i on no hi ha cap paraula que la conjure. Ja ho hem confessat: la mort i les ombres dels morts travessen el llibre. No exclusivament, però sí que el tallen, i configuren la mirada sobre la vida.

El títol d'*Arqueologia* aporta tot un ventall d'indicis. D'entrada, implica que a partir de vestigis, de records personals i literaris ens immergim en la vida de l'home, en els distints estrats de l'existència del poeta que assumeix el protagonisme del llibre. Excavar significa explorar, descobrir coses que no es coneixien o trobar-ne arestes no ateses en altres moments. Certament, en “Conjectura”, un poema magnífic, diu que les paraules no descobreixen res de nou, que no són armes ni fàrmacs; només paga la pena provar “de dir el que ens passa, per si li importa a algú / (perquè volem la llum, però també la dansa, / la dansa en companyia), sense cap motiu, / amb una furiosa aplicació / com si fos necessari, ara i ací”. Precisament l'obsessió d'aqueixa llum és el que impulsarà a mirar el seu interior i en el passat. Si es capfica a mirar cap a dins és perquè confia que repelar el pinyol de la pròpia existència servisca per confirmar o veure angles diferents que obliga el fuet del temps.

En una perspectiva semblant, podríem situar l'ull detectivesc i la petita arqueològica de Sòria vers la tradició literària, a partir de la qual ens mostra algunes peces clau del seu museu imaginari. Tot el llibre és una madeixa de diàlegs a múltiples bandes, però és en la primera part, anomenada “Museu”, que s'escenifica —en aquest punt— el seu ideari estètic.

Arqueologia

Enric Sòria

Edicions Bromera

Alzira, 2012

87 pàgines

Hi trobarem variacions, inspiracions i versions de poesia xinesa, d'epitafis clàssics, de referències bíbliques, de versions de Shelley o Khayyam. Ací aposta per la brevetat, en tot un joc de força per a encabir pensament d'alta graduació en formes sintètiques pures com són els haikus i les tanques.

En la primera part la brevetat eleva les reflexions. Els principis s'aprimen i no cal deixar-se endur sinó pels vents de la vida, de la manera com ho fan les fulles que no "entenen l'oracle que mormola". En aquesta circumstància només es pot fer ús del mot, si un hi gosa. Amb la mort sol aparéixer un brot de vida. I un no sap si és "temeritat o crit: emblema indesxifrabl". A poc a poc van apareixent esclatxes: encara que el cel siga implacable, no "hi ha cap mot inútil". El temps ho engul tot, però "el somni que fou nostre / i que no viurem mai", aquest miracle mai no serà anul·lat.

"Llàntia votiva", la segona part, ja implica obertura, pel que comporta el títol d'oferiment o vot a persones estimades. Ací hi ha una actitud més activa, com ara la voluntat de "multiplicar els malentesos", perquè a través de l'error "transmuta la impostura dels mots" a fi que pugem ser el suport d'una cosa tan insegura com el nom "esperança". En aquest apartat ens situem en el rebombori de la vida, ja que sota el desfici s'arrecera la "llum". Ara els poemes, més narratius, projecten situacions concretes, relacionades o no amb la peripècia vital de poeta. Lligades a la seua persona hi ha els records de les odissees d'iniciació abans de deixar l'adolescència i viatjar al mon vast dels adults. Un altre record representatiu és la descoberta de la carn, un imperi omnívor que tot ho aboleix, i que mai no s'assacia. És el començament dels problemes. A mesura que llegirem els poemes hi veurem situacions emblemàtiques, i no pot faltar en la vida d'una jove "que en l'acte d'ofrir-se / habite l'alegria". Un altre poema extraordinari és sobre el període estrany de la joventut trenat en llargs interrogants, ple de perplexitat i contradiccions.

Tot pot ser fràgil i voluble, però se'n salven alguns amors, perquè "els vots mai exigits vinculen sempre". Són esborronadors els poemes que parlen de l'acompanyament final dels familiars moribunds i dels lligams estrets i inquietants amb els absents estimats. Encara ens en deixem coses, però amb el que hem dit ja n'hi ha prou per a comprendre la tensió i la tirada amb què Enric Sòria toca àmbits poc habituals i els basteix amb perspectives i angles gens gastats. I que cisella amb vers polièdric, un ritme ben modulad i unes imatges afortunades. El lector gaudirà amb bons poemes i moments que posen la pell de gallina.